

Vzdělávání, vzdělání, vzdělanost

Eva Vojtová, Jitka Poláchová, Jana Kubálková

Rozdíly?

- **Vzdělávání** • = cílevědomý proces osvojování znalostí, dovedností a postojů.
- **Vzdělání** • = soubor vědomostí, dovedností, postojů a návyků. Výsledek procesu vzdělávání.
- **Vzdělanost** • = podíl osob v určité zemi s určitou úrovní vzdělání.

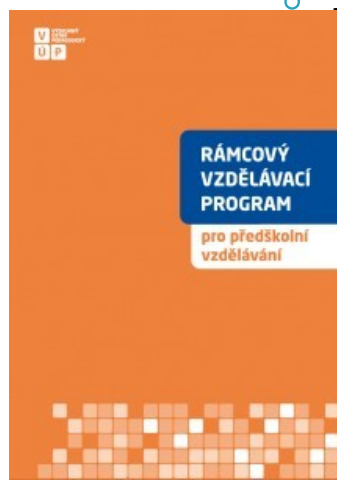

Vzdělávání

- Proces osvojování poznatků, dovedností, postojů aj.
- Probíhá učením během výuky, získáváním zkušeností apod.
- Součástí výchovy v širším slova smyslu.
- Výsledkem je vzdělání.
- Teorií vzdělávání se zabývá didaktika.

Cíle a obsahy vzdělávání

- Jsou vymezeny v kurikulárních dokumentech:
 - Národní program vzdělávání
 - Rámcové vzdělávací programy (RVP)
 - Školní vzdělávací programy (ŠVP)

Vzdělávání

- Formální
- Neformální

Vzdělávání v České republice

- Předškolní vzdělávání
- Základní vzdělávání
- Střední vzdělávání
- Vysokoškolské vzděl
- Speciální vzdělávání
- Další vzdělávání

Vzdělávací soustava ISCED

ISCED	Vzdělávání	Věk žáků	Typ školy
ISCED 0	preprimární vzdělávání (předškolní)	0,3 - 6,7 let	mateřská škola, jesle
ISCED 1	primární vzdělávání	6,7 - 11,12 let	1. stupeň ZŠ
ISCED 2	nižší sekundární vzdělávání	11,12 - 15,16 let	2. stupeň ZŠ, nižší ročníky víceletých gymnázií
ISCED 3	vyšší sekundární vzdělávání	15,16 - 19,20 let	všechny střední školy (gymnázia, střední odborné školy, střední odborné učiliště)
ISCED 4	postsekundární vzdělávání	19+, 20+	VOŠ, jazykové školy
ISCED 5	terciální vzdělávání	19+ - 24+	vysoké školy – bakalářské a magisterské studiu
ISCED 6	vyšší terciální vzdělávání	od 24 let	vysoké školy - doktorské studium

Vzdělání

- Soubor vědomostí, dovedností, postojů a návyků.
- Výsledek procesů, které se záměrně, soustavně a organizovaně rozvíjejí při vyučování.
- Vzdělaný člověk chápe vztahy mezi poznatky, dokáže řešit nové úkoly, vytváří si vlastní postoje, osvojuje si estetické a morální hodnoty.
- Patří mezi základní potřeby.
- Vytváří předpoklady pro zařazení člověka do společenského, kulturního a pracovního

Vzdělání lze získat

- ve škole
- v mimoškolních zařízeních
- sebevzděláváním
- praktickými činnostmi
- účastí v životě společnosti
- prostřednictvím moderních informačních prostředků

Úrovně vzdělání

- základní
- středoškolské
- vysokoškolské

Údaje z ČSÚ z roku 2011

Vzdělání	Počet obyvatel	Podíl
Základní	1 473 060	16,3 %
Střední bez maturity	3 169 404	35,2 %
Střední s maturitou	3 040 655	33,7 %
Vysokoškolské	1 316 561	14,6 %
Bez vzdělání, nezjištěno	13 290	0,1 %
CELKEM	9 012 970	

Vzdělání MUŽI	Počet obyvatel	Podíl
Základní	520 098	11,9 %
Střední bez maturity	1 855 079	42,3 %
Střední s maturitou	1 323 478	30,2 %
Vysokoškolské	680 716	15,5 %
Bez vzdělání, nezjištěno	8 370	0,2 %
CELKEM	4 387 741	

Vzdělání ŽENY	Počet obyvatel	Podíl
Základní	952 962	20,6 %
Střední bez maturity	1 314 325	28,4 %
Střední s maturitou	1 717 177	37,1 %
Vysokoškolské	635 845	13,7 %
Bez vzdělání, nezjištěno	4 919	0,1 %
CELKEM	4 625 228	

Vzdělání

- **všeobecné** • předpokladem všeobecného rozvoje osobnosti, poskytuje systém základních vědomostí.
- **odborné**
 - souhrn předpokladů k vykonávání určité profese.

- **teoretické**

- základ praktického vzdělání, bývá podceňováno.

- **praktické**

- řešení praktických problému, je potřeba mít teoretický základ.

-
- **materiální** • předpokládá, že nejdůležitějším cílem a funkcí vzdělání je poskytnout žákům co největší množství látky.
 - **formální** • obsah ustupuje do pozadí, klade důraz na různé stránky osobnosti žáka (paměť, pozornost, estetické cítění, ...)

Vzdělání v rozvojových zemích

- nedostatek škol a vybavení
- nedostatek učitelů
- drahé učebnice a další pomůcky
- zaměstnané děti
- nemoci
- ozbrojené konflikty
- diskriminace (dívky, menšiny, postižené děti, náboženství, ...)
- vyučovací jazyk

Otázka

- Koho pokládáte za vzdělaného člověka?

„Důkazem vysokého vzdělání je schopnost mluvit o největších věcech nejjednodušším způsobem.“

David Hume

Vzdělanost

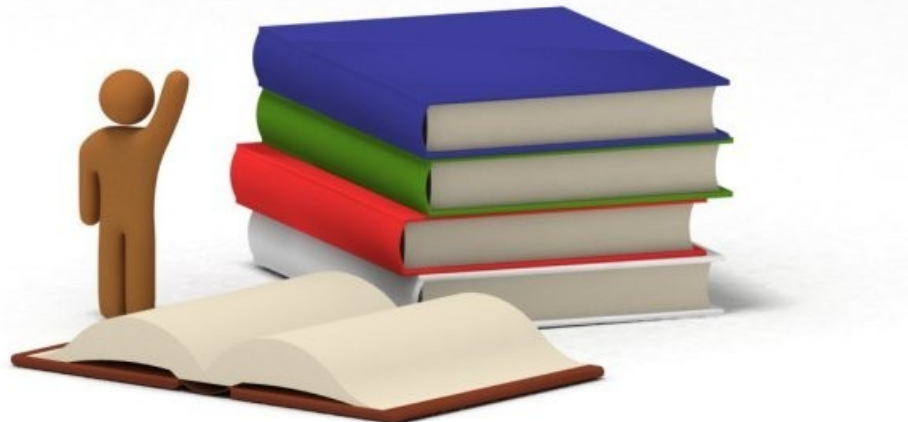
- učenost
- podíl osob v zemi s určitou úrovní vzdělání
- kvalita vzdělání
- různá úroveň vzdělání mezi zeměmi
- úroveň vědy, techniky, umění, soc. a duchovního života společnosti
- hustota sítě škol/počet obyvatel

Předpoklady rozvoje vzdělanosti, nové pojetí vzdělanosti

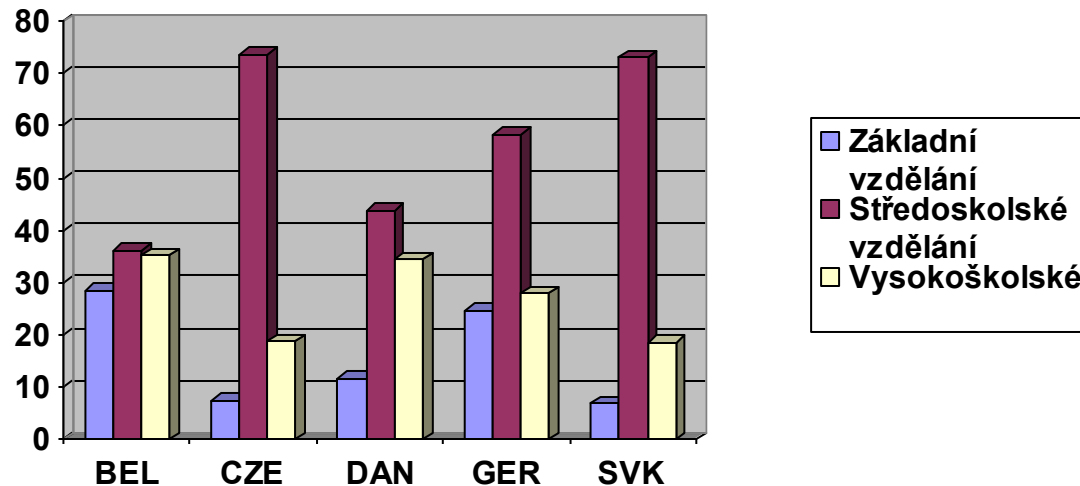
- ekonomické, materiální podmínky
- počítačová gramotnost
- osvojení cizích jaz
- produkce nových poznatků a jejich využití ke svému rozvoji

...

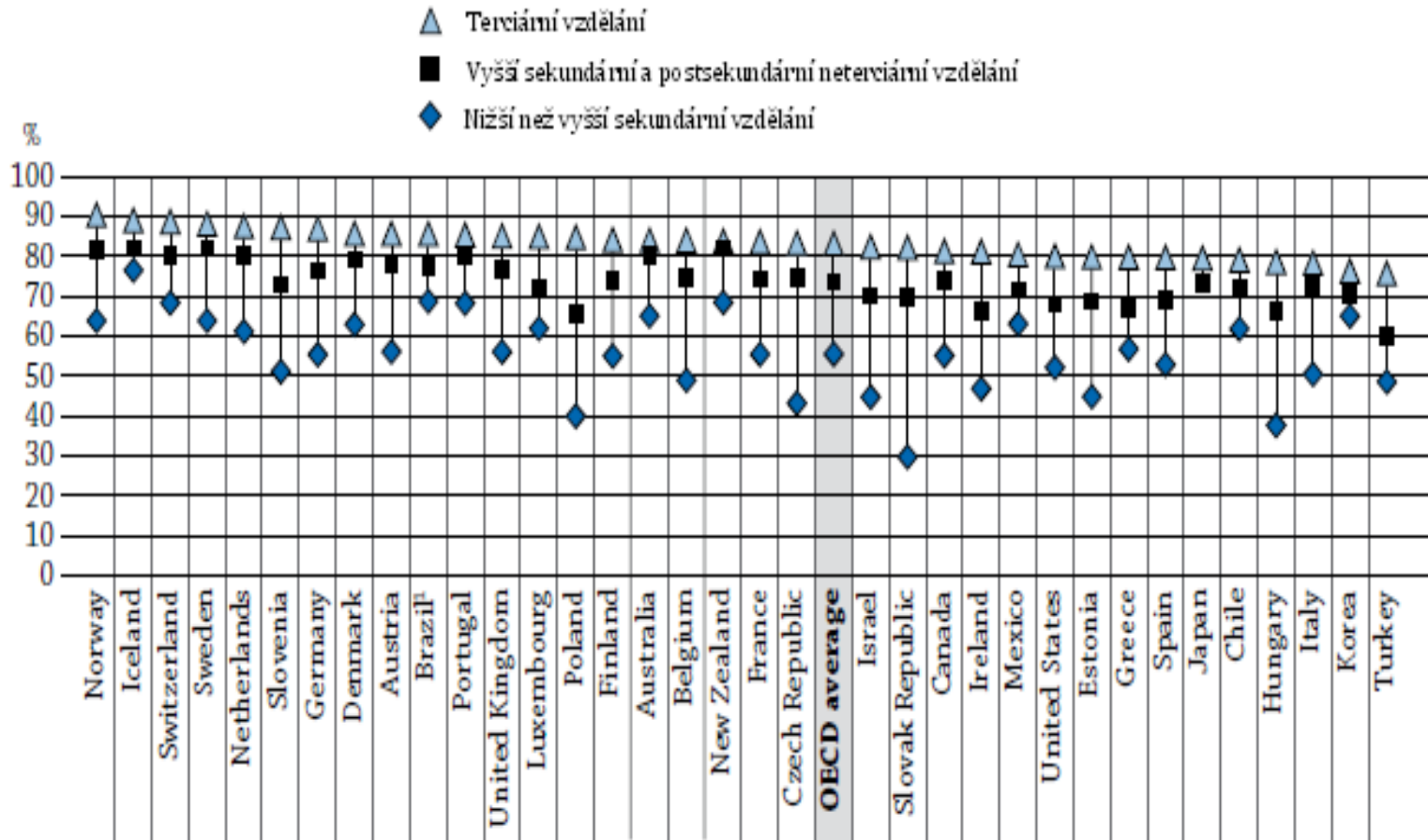

Vzdělanostní struktura populace

- podíl obyvatelstva (25-64 let) s příslušnou úrovní vzdělání na celkovém počtu obyvatelstva dané věkové skupiny
- 7,5 %, 73,7 %, 18,8 %

Podíl zaměstnanosti dle dosaženého vzdělání (25-64 let)

Použitá literatura:

- FILOVÁ, Hana, a kol. *Vybrané kapitoly z obecné didaktiky*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2004, 95 s. ISBN 80-210-2798-3.
- PRŮCHA, Jan, a kol. *Pedagogický slovník*. 4., akt. vyd. Praha: Portál, 2003. 322 s. ISBN 80-7178-772-8.
- SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2007. 322 s. ISBN 978-80-247-1821-7.
- *NÁRODNÍ ÚSTAV PRO VZDĚLÁVÁNÍ* [online]. 2011-2013 [cit. 6. října 2013]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/>

Děkujeme za pozornost!